

door hem aangegeven zijn? Hij zal 'niet kunnen. Want hij keert thans de zaak onderstoven. Prof. Hepp en anderen hebben gezegd: dit en dat is ongereformeerd, in strijd met de belijdenis, en nog heel wat meer. We hebben dat weerlegd, zoover het publiek was, en ons of anderen (in de hoofdzaken) raakte. Die weerlegging is nooit ontleed. Nu hebben we al meer dan eens verklaard, niets terug te nemen. Dat is geen bluf, want men kan mij aan dit woord houden. Ook prof. Aalders, overigens in zijn methode van prof. Hepp te onderscheiden, heeft inzake het verbond meningen als ongereformeerd aangewezen, die ondergeteekende heel kalm heeft verdedigd, onder aanwijzing, dat anderen uit gereformeerden kring ze ook aanhingen.

Als nu de heer Van Nes zegt: moge de synode ons een „oplossing“ geven, die het onnoodig maakt, partij te kiezen, dan moet de heer Van Nes niet doen, alsof dat tegen den oproep van „De Reformatie“ in zal gaan. Want, in tegenstelling met het „Jongelingsblad“, dat h.v. de farsche geluiden van prof. Aalders doorgaf, heeft ons blad verzoenend geschreven. Verzoenend, ja, door het middel van afwijzing der aanklachten of der scherpe disqualificaties (als van prof. Aalders). En dus, — als het met de synode kalm afloopt, en als er geen ongelukken komen, dan heeft „De Reformatie“ het pleit voor den vrede tegenover de felle aanklachten van '96 en daarna gewonnen. En dan is meteen bewezen, dat de sterke woorden, die ook in het „Jongelingsblad“ hebben gestaan, wat al te sterk geweest zijn. Waarvan we ook hartelijk overtuigd zijn.

Laat men nu niet denken, dat we den Bond een kwaad hart toedragen. We willen zelfs wel zeggen, wat naar onze meening goed voor hem zou zijn. Als de heer Van Nes daarover gesproken wil zien, dan kan hij dit verlangen bevredigd zien.

Niet wij zien alles onder aspect van „het gerezen conflict“, dat we nota bene voor het overgrote deel op misverstand zien berusten. Maar zij doen dat, die h.v. bepaalde colleges gaarne zien saamgesteld op een manier, die sommige stroomingen liefst uitsluit. Men sluit slechts uit, wier argumenten ondeugdelijk bleken.

De S. J. Popma schrijft, volkomen terecht, in „Amersf. Kerkbode“:

We moeten voorzichtig zijn met goedkope wijsheden, h.v. dat de verstandigste het eerst de strijd bij begraaft en van vredelievendheid blijf geeft. 't Niet willen doorzetten van een polemiek, 't weigeren te antwoorden op argumenten is niet zelden 't weigeren tot vrede te komen.

Niet oorlog voeren is nog geen vrede.

Wie dit alles bedenkt, oordeelt over onze persdebatten niet al te somber.

Of er dan geen aanleiding was voor de Synode tot voorzichtigheid te manen in de polemieken?

Zeer zeker wel, want 't feit van de onrust ligt er nu eenmaal. 't Zou niet verstandig zijn, daarvoor de oogen te sluiten, ook al acht men 't heel geval sterk overdreven. Wanneer ik weet, dat de kansen vrij groot zijn niet begrepen te worden, omdat velen niet rustig luisteren kunnen, doe ik beter — voorloopig — te zwijgen.

Dan moeten we nog rekening houden met 't feit, dat er krasse beschuldigingen zijn uitgesproken en op de pogingen deze te weerleggen, 't antwoord uitbleef. Dat feit geeft een heel eigenaardige spanning, die ons zeer voorzichtig moet maken.

Als voorbeeld denk ik aan een geestige recensie in „Credo“. Daar werd een brochure van den heer Janse

als volgt gerecenseerd: herhalingsoefeningen op geaccidenteerd terrein. Zonder de zoeven genoemde spanning zouden we er om kunnen glimlachen als om 'n beste mop. Maar nu is er een wrange bijmaak aan: in die enkele woorden wordt een beschuldiging gehandhaafd, zonder eenige poging om de tegenargumenten van den heer Janse te beantwoorden. We hebben geen vriendelijk grapje meer met een serieusen ondergrond, maar een gecamoufleerde beschuldiging.

Iets soortgelijks hebben we nu met de jongste polemiek over de pluriformiteit. Een gangbare meening daarover is er niet. Prof. Lindeboom, Dr. Kuiper, Prof. Bavink, Prof. Dijk, Prof. Hepp, Prof. Honig, Prof. Schilder denken er onderling verschillend over. Dat kan ieder constateren, evenals 't feit, dat zoomin Bavink als Kuiper op dit punt doorzichtig en helder zijn.

Nu heeft de Feenstra in het Geref. Meisjesblad „Bouwen en Bewaren“ zijn opvatting van de kwestie gegeven, die afwijkt van die van de meeste der bovengenoemde dogmatici. Ieder heeft natuurlijk 't recht 't daarmee niet eens te zijn, zelfs er van te schrikken, er tegen te polemiseren, enz. Waarom niet?

Het „Geref. Jongelingsblad“ blijkt nogal geschrokken en stelt als eenige mogelijkheid de opvatting van Prof. Honig.

Als 't „Geref. Jongelingsblad“ deze meening ziet als die der „Geref. leiders“, dan is dat een vergissing, tenzij men alleen die menschen voor leiders wil houden, waarmee men 't op een bepaald punt toevallig eens is, anderen als quantite négligeable beschouwt en h.v. de krachtige argumentatie van Prof. Greijdanus, vele jaren geleden naast zich neerlegt.

Maar heel vreemd wordt het, en in dezen tijd gevaarlijk, wanneer de voorlichting van „Bouwen en Bewaren“ zoo maar als ongelooft wordt bestempeld en die van het „Geref. Jongelingsblad“ toegelicht.

In rustige tijden zou 't geen bezwaar hebben, en 't geval slechts komisch vinden. Nu de spanning, door de beschuldigingen in 't leven geroepen, er is, lijkt zulke polemiek me ongeoorloofd toe.

Zouden we nu maar niet een streep onder de zaak zetten, maar dan — na erkenning tegenover Meisjesbond en de Feenstra, dat het „Jongelingsblad“ zich ditmaal vergist heeft? Kom, het zou helpen, en de Redactie van het „Jongelingsblad“ zelf goed doen, ook tegenover de eigen huisgenooten.

K. S.

Reisattestaties aan militairen.

Verleden week gaven we op verzoek door wat de classis Amersfoort op het hart had. Thans is het billijk, dat we aan een tweede verzoek tot plaatsing voldoen. Het stuk volgt hier (dagteekening 18 December):

Naar aanleiding van de door U vermelde klacht van de classis Amersfoort betreffende het verleenen van reisattestaties aan gemobiliseerde leden der kerken, moge ik beleefdijk het navolgende onder Uwe aandacht brengen.

De Generale Synode van Sneek besloot in zijn zitting van 6 September j.l. aan de kerkeraden van Geref. Kerken te verzoeken:

1. den eersten Zondag gemobiliseerden, ingeval het Heilig Avondmaal op dien dag werd gevierd, tot de viering van het Heilig Avondmaal toe te laten op hun verklaring, dat zij belijdend lid in volle rechten van een Gereformeerde Kerk waren, en
2. aan gemobiliseerde leden der kerk, die buiten hun woonplaats vertoeven, ten spoedigste een reisattestatie te doen toekomen en dan gebruik te maken van de modellen, die op aanvraag gratis verkrijg-

vaderen zult ontslapen zijn, zoo zal ik uw zaad na u doen opstaan, dat uit uw lijf voortkomen zal, en ik zal zijn koninkrijk bevestigen. Die zal Mijnen naam een huis bouwen; en ik zal den stoel zijns koninkrijks bevestigen tot in eeuwigheid. (2 Sam. 12, 13.)

Hoewel Matthéüs er den nadruk op legt, dat Jezus Christus opkomt uit een geslacht, aan den anderen kant beklemtoont hij sterk de geheel aparte manier, waarop de naam van den Middelaar op de geslachtsrol moet worden geschreven.

We kunnen het eerste vers van Matthéüs 1 zoo lezen: Geslachtsregister van Jezus Christus, Davids Zoon, die op zijn beurt weer Abraham's zoon is. Matthéüs wil dit zeggen: „Jezus is door David, die zelf zoon van Abraham was, ook zoon van Abraham“. (Grosheide.)

Matthéüs handelt hier dus over het geslachtsregister van Jezus Christus. Die door David, Israël's koning, de zoon van Abraham is. De evangelist voert zeer beslist de geslachtslijst tot Abraham terug.

Toch zal dit opschrift boven de geslachtsrol den Joden vreemd zijn voorgekomen.

Het was gebruikelijk om bij de vermelding van een geslacht natuurlijk den stamvader voorop te laten gaan, om dan vervolgens al de nakomelingen van dezen vader te noemen.

Een geslachtsrol moest aanvangen met, en genoemd worden naar de voorouders.

Het Oude Testament sluit zich bij deze gewoonte aan. Genesis 5 geeft de nakomelingschap van Adam door Seth tot Noach. Toch wordt dit hoofdstuk niet genoemd naar Noach, maar naar Adam. Dit is, zoo luidt de aanvang van dit hoofdstuk, het boek van Adam's geslacht.

In het slot van het boek Ruth wordt weergegeven hoe het huwelijk van Boaz met Ruth ingevoegd wordt in de geslachtslijn, waaruit David geboren zal worden. Ook daar worden niet de geslachten in verband gezet met den nakomeling, maar met den stamvader.

Dit nu, zoo vangt de genealogie aan, zijn de geboorten van Perez; Perez gewon Herzon, enz. (Ruth 4: 18). Dan volgen de schakels in de opeenvolgende geslachten om over Isai bij David te eindigen.

Zelfs al zou nu eens van deze gewoonte afgeweken

baar zijn aan het adres van den scriba der deputaten: Ds T. Hagen, Koornmarkt 20a, Delft.

Een reisattestatie wordt niet verleend naar een bepaalde kerk en is feitelijk niet anders dan een bewijs van lidmaatschap.

Het was toen niet deenlijk om daarvan duplicaten aan kerkeraden te zenden, aangezien velen niet wisten tot welke kerk zij zich moesten wenden en die dit wel wisten konden elken dag weer worden overgeplaatst naar ergens anders in Nederland.

Wij hebben aan Ds Hagen verzocht ons modellen voor reisattestaties te willen toezenden en aan ons verzoek werd heel spoedig voldaan. Deputaten voegden daarbij het advies een duplicaat van de verstrekte reisattestaties te zenden aan de betrokken legerpredikanten en voegden daarbij een opgave van al de gereformeerde legerpredikanten met opgave van hunne adressen en bij welke onderdeelen zij waren ingedeeld.

Wij hebben ons aan dat advies gehouden, in het vertrouwen, dat de legerpredikanten zich dan wel in verbinding zouden stellen met de betrokken kerkeraden.

Naar mijn meening had de classis Amersfoort zich beter tot de Deputaten voor de militairen kunnen wenden dan door middel van de pers de kerkeraden, die volgens de gestelde bepalingen hebben gehandeld, in gebreke te stellen.

Met de meeste hoogachting,

E. DE BOER,

Scriba van den kerkeraad te Bussum.

Tot zoover het kerkeraadstuk. Het „in gebreke stellen“ was, geloof ik, allermint als aanklacht bedoeld. K. S.

Over de kerk.

Uit een brief van wijlen prof. dr H. Bavink aan den toenmaligen ds F. M. ten Hoor te Franeker, poststempel Kampen 21 Sept. '95:

„Ik was het met K's (dr A. Kuiper's, K. S.) onderscheiding van ziechth(are) en onz(ichthare) kerk indertijd niet eens, maar wel met deze tusschen instituut en organisme.“

Tot zoover de aanhaling.

Men begrijpt, dat het mij om den eersten zin te doen is.

Afwijking van de belijdenis?

Welneen, een rustige overweging van een Kamper hoogleraar destijds. K. S.

Een missive aan Burgemeester en Wethouders.

Naar mij gemeld wordt uit Zuid-Beijerland, heeft de kerkeraad het volgende stuk verzonden aan het adres van het college van B. en W. van de gemeente Zuid-Beijerland:

Indien destijds ten voordeele van de armen uit deze gemeente zonder andere aanduiding, door onze voorouders goederen beschikbaar gesteld zijn, verzoeken wij U beleefd, in verband met het bepaalde in art. 925 van het Burgerlijk Wetboek, j. o. art. 16 van de armenwet en § 2 van het sedert gewijzigde Koninklijk besluit van 18 Juli 1912 S. 264, de aan onze diakonie — voorkomende op de lijst van in deze gemeenten gevestigde instellingen van weldadigheid, opgemaakt ingevolge Art. 33 van de Armenwet — toekomende haten uit deze z.g. historische armengoederen te onzer beschikking te willen stellen, daar wij in de huidige tijdsomstandigheden leden in den nood onzer behoeftige leden, niet naar behooren kunnen voorzien.

kunnen worden, dan zou dit naar de zinswijze van de Joden stellig niet mogen gebeuren bij Abraham's geslacht.

Want Abraham stond bij de Joden, toen Matthéüs zijn evangelie schreef, in zeer hoge eere. Deze patriarch was in de beschouwingen der Joden en in de litteratuur der Rabbijnen langzamerhand tot een soort bovenaardsch wezen uitgroeid. Hadden de Grieken en Romeinen hun halfgoden en heroën, de Joden hadden de hunne in hun nationalen heroes Abraham. Zijn optreden was door vele wonderverhalen en legenden omkransd en zijn graf in Hebron was een soort van bedevaartplaats geworden (vgl. Kittel, Wörterbuch, I).

Dan moest het, in dit licht gezien, vanzelf spreken, dat, als gehandeld werd over de nakomelingschap van Abraham, deze in eigen persoon vooropging en dat de geslachtslijst naar hem genoemd werd. Matthéüs moest, wilde hij de goede vormen in acht nemen en wilde hij rekening houden met de heersche meening van zijn tijd, schrijven: het geslachtsregister van Abraham. Was men daarover tot klaarheid gekomen, dan kon verder gediscuteerd worden over de vraag of de naam van den Verlosser nu al in deze lijst kon worden opgenomen!

En toch schrijft Matthéüs: de geslachtsrol van Jezus Christus.

Want Matthéüs schrijft het evangelie. Hij schrijft niet om de Joden te behagen, maar om te bewijzen, dat Jezus is de Christus.

Jezus Christus moet vooropgaan, ook al is dit Schriftwoord al dadelijk een ergernis voor de eigengerechtigde Joden. Het gaat nu immers niet om den stamvader, maar om Hem, Die het karakter van deze geslachtslijst bepaalt.

Matthéüs kan Jezus Christus niet laten opkomen in de schaduw van de groote figuur van vader Abraham, maar hij wil aantoonen, dat Jezus is de Christus, de Zoon van den levenden God. (Matth. 16: 16.)

Matthéüs schrijft evangelie. Het geslacht van Abraham wordt inderdaad door Jezus Christus bepaald. Het is niet zoo, dat in het optreden van Jezus enkele kenmerkende trekken terug zijn te vinden, die in het groot reeds in Abraham den doorlichtigen stamvader aan-

Tot
Weijer
dank
melden
uitziet
aange

U

Na
steeds
levens
Wel
over
waar
nen, i
te bep
bied o
open
Ziet
en in
dan h
deelin
werk
littera
spann
aan c
geen
steller
Ver
nog i
men
gebeu
en zie
verha
geeff
ring
valler
overb
Met
gang
hij n
een i
van i
een l
Uit
als ec
open
leven
Zijn
Fries
zich
loope
in st
schel
Uit

wezig
op so
en da
af te
Jezu
Abrah
deele
heurt
Jezu
patria
geslac
stamb
de vol
in Be
uit da
zal zij
van d
Niet
Abrah
van Je
tus is
het ne
bereid
levens
naar i
in de
Dat
kind i
een o
Kind
doen g
gebrac
Jozef
en dat
David
zoodat
gebore
Zoon,
vader
eeuwij
D.

POPULAIR-WETEN - SCHAPPELUKE SCHETSEN

Jezus Christus, Abraham's Zaad.

Bij Matth. 1: 1.

I.

Abraham's geslacht door Christus bepaald.

Matthéüs geeft in het eerste hoofdstuk van zijn evangeliebeschrijving het geslachtsregister van Jezus Christus. Het is zijn bedoeling om weer te geven de genesis, de wordingsgeschiedenis van den Zoon des menschen, om te beschrijven „de wijze waarop Jezus voortkomt uit de historie van Israël“. (Grosheide.)

De geboorte van Jezus Christus is uit een geslacht. Zoals een mensch, zoodra hij het levenslicht aanschouwt krachtens zijn geboorte uit een bepaalde moeder en als kind van een bepaalden vader, terstond in verbinding staat met een bepaald geslacht en zich omgeven ziet door een groot aantal familieleden, zoo is Jezus Christus door Zijn geboorte uit de maagd Maria, door het feit, dat Jozef Hem als zijn zoon aanneemt, met een geslacht verbonden, het koningsgeslacht van David. Jezus Christus, Israël's Verlosser, is dus niet een bovenaardsch wezen, dat plotseling temidden van een verbaasende en ontstelde wereld zich vertoont; Hij is ook niet een groote onbekende, die geheimzinnig optreedt, zonder dat men weet van waar Hij komt en wat Zijn afkomst is, maar Hij is uit een geslacht, dat nauwkeurig geregistreerd is.

God heeft onder het Oude Verbond niet alleen de komst van den Messias aangekondigd, maar er zeer bepaald aan toegevoegd, dat de Verlosser behooren zou tot een nader aangewezen geslacht, dat in Israël bekend en vermaard was, het geslacht van de Vorsten uit het huis van Juda. Dit moest de profeet Nathan in opdracht van den Heere zeggen tot David: Zoo zegt de Heere: Wanneer uw dagen zullen vervuld zijn, en gij met uw